

İHSAN SUNGU'YA AİT BİR TARİH DERSİ ÖRNEĞİ: TAÇ GİYDİRME TÖRENİ TABLOSU*

*Hüseyin KÖKSAL***

Öz

Türkiye’de tarih eğitiminin bir geleneği vardır. Bu gelenek Osmanlı Devleti’nin son dönemlerine kadar uzanmaktadır. Ancak bu geleneğin ürünleri yeni yeni ortaya çıkmaktadır. Bu makale, sözü edilen ürünlerin en önemlilerinden birinin çevirisinden ve tanıtımından oluşmaktadır. İhsan Sungu, okullarda kullanılmak üzere ders örnekleri tasarlamıştır. Bu örnekler, genellikle önemli tarihsel olayların resimlerinden ve bu resimlerin tarih derslerinde nasıl kullanılacağına açıkladığı kitapçıklardan oluşmaktadır. Makalede örneği incelenen tablo, ressam Nazmi Ziya Bey’e yaptırılmıştır. İhsan Sungu, resmin yapılması sırasında ressama önemli noktaları açıklamıştır. Bu çalışma, 1917 yılında okullara gönderilmiştir. Ardından İhsan Sungu tarafından, sözkonusu resimlerin tarih sınıflarında kullanılması sırasında yararlanılmak üzere bir kılavuz kitap hazırlanmıştır. Bu kılavuz kitap, “Mekatibe Tevzi Edilen Resmi Tetevvüc Levhası hakkında İzahatı Tarihiyye ve Terbiyeviye” adıyla basılmış ve okullara gönderilmiştir. Ancak, bu kitapçık tek değildir. Zaman içinde yine İhsan Sungu tarafından hazırlanan farklı çalışmalar da yine okullara gönderilmiştir. “Yavuz’un Kahire’ye Girişi”, “Osmanlıların Rumeli’ye Geçişleri”, “Nizam-ı Cedit Askerlerinin III. Selim Önünde Geçit Resmi” gibi tablolar bunlardan bazılarıdır. Bu tablolar, 1926 yılında yayınlanan müfredat programlarında da yer almaktadır. Bununla birlikte, İhsan Sungu’nun çalışmaları bu ders örnekleriyle sınırlı değildir. Tatbikat Mektebi’nde öğretmenliği sırasında benzer ders örnekleri yazmıştır. Bu ders örnekleri dönemin eğitim dergilerinde yayınlanmıştır. Bu makalenin konusu olan kitapçık altı bölümden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Sosyal Bilgiler Öğretimi, İhsan Sungu, Eğitim Tarihi

* Bu çalışma II. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu’nda 27.04.2013 tarihinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur

** Yrd.Doç. Dr. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, hkoksal@gazi.edu.tr

HISTORY OF THE CASE STUDIES BY İHSAN SUNGU: CROWN CEREMONY OF DRESSING TABLE

Abstract

Turkey, has a " teaching history " tradition . This tradition dates back to the late Ottoman period . However, this new tradition is emerging new products . This article , wherein said translation product and the introduction of one of the most significant consists of İhsan Sungu , the school was designed to be used in class examples . These examples , often these pictures and images of important historical events in the history of the course consists of a booklet that explains how to use . The article examined sample table , Nazmi Ziya Bey was commissioned painter . İhsan Sungu , the picture has explained the key points made during the painter . This study was sent to the school in 1917 . Followed by İhsan Sungu , during use in said history class of images to be utilized is a manual prepared . This guide book, " The timing of Mekatib about the official explanation Tetevvüc Sheets and Terbiyevi to Tarihiyye " name was printed and sent to school .

Keywords: *Teaching History, Teaching Social Studies, İhsan Sungu, Education History*

GİRİŞ

1917 yılında Maarif Nezareti tarafından bir Macar Prensinin, Osmanlı Sadrazamı tarafından taç giydirilerek Macar Kralı yapılmasını konu edinen bir tablo Ressam Nazmi Ziya Bey'e yaptırılmış ve okullara gönderilmiştir. Aynı yıl, tam adı "Mekatibe Tevzi Edilen Resmî Tetevvüc Levhası hakkında İzahatı Tarihiyye ve Terbiyeviye" olan öğretim materyali, İhsan Sungu tarafından hazırlanarak öğretmenlerin kullanımına sunulmuştur (Baymur, 1945; 15, Ata, 2003; 234). Bu materyal küçük bir kitapçık niteliğindedir ve daha önce okullara dağıtılan tabloların (levhaların) öğretmenler tarafından etkili kullanılabilmesini sağlamak adına hazırlanmış bir uygulama örneğidir. Bununla birlikte, Osmanlı Eğitim sisteminde özellikle Satı Bey ve İhsan Sungu'nun etkisinin eğitim bilim kaygıları açısından açıkça hissedildiği söz konusu dönemde, "Yavuz'un Kahire'ye Girişi",

“Osmanlıların Rumeli'ye Geçişleri”, “Nizam-ı Cedit Askerlerinin III. Selim Önünde Geçit Resmi” gibi tablolar da hazırlanarak okullara dağıtılmıştır. İhsan Sungu, Tatbikat Mektebi'nde öğretmenliği sırasında bu tablolara paralel olarak değişik dergilerde “Rumeli'nin ilk Fatihleri”, “Kosova Muharebesi”, “İlk Osmanlılar” (Oruç ve Kırpık, 2007; 67) gibi uygulamaya dönük ders örnekleri hazırlamış ve yayınlamıştır. Akyüz'e göre (1999;242) O'nun bu çalışmaları, nitelikli öğretmen yetiştirilmesinde etkili olmuştur. Bu materyal, Türk eğitim tarihinin ilham verici geleneğinin Tarih Öğretimi alanındaki önemli örneklerinden biridir. Baymur, (1944; 15) bu broşürün yayınlanmasını, “bir ressamla bir tarihçi pedagogu memur etmek suretiyle, tarihsel levhalar meydana getirmek ve bunları izah eden broşürler çıkarmak, bilhassa o devir için fevkalade ileri bir harekettir” şeklinde değerlendirmektedir. Baymur, “bilhassa o devir ” için diyerek değerlendirmesini sınırlamışsa da, materyalin aslında bugün için de, belki “bilhassa bugün” için de oldukça ileri bir örnek olduğunu söylemek mümkündür. Kitapçığın okullarda ne yaygınlık ve yetkinlikle kullanıldığı bilinmemekle birlikte, tarih programlarına etki ettiği bilinmektedir. 1926 tarihli Talim Terbiye tarafından hazırlanan tarih programında açıkça “levhalardan” söz edilmiştir. 1926'da İhsan Sungu Talim ve Terbiye üyesidir ve üyeliği “Pedagojinin eğitim sistemi içine girmesine, yerleşmesine ve uygulanmasına (Binbaşıoğlu;2009; 466-467) katkıda bulunmuştur. 1926 tarihli Tarih Programında, “Öğretimde tarihi levhalar gösterilecek, eğer levha yoksa öğretmen bunları kitaplardan sağlayacak, levhaları ve kartpostalları göstererek, okulda bu amaçla bir koleksiyon oluşturacaktır. Eğer varsa öğretmenler öğrencileri müzelere götürecek ve tarihsel eserleri gösterecektir. Eğer bu mümkün değilse öğrencilere kale, kule, su kemerleri gibi tarihsel eserleri göstererek bunlara ilişkin tarihsel bilgi vermelidir” biçiminde öneriler yer almaktadır (Aslan, 2012;388).

Materyal Hakkında Kısa Bilgi

Materyal altı bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler; “Tarih Bilgisi”, “Tablonun (Levhanın) Konusu”, “Tablo Üzerine İlkokullarda Verilecek Dersin Açıklanması”, “Tablonun Çocuklara Açıklanması”, “Tamamlayıcı Bilgi”.

Kitapçığın ilk bölümü, öğretmenler için bir bilgi notu özelliği taşımaktadır. İhsan Sungu bu kısımda, Osmanlı –Macaristan ilişkilerini kısaca özetlemektedir. Yapılan özetle Sungu’nun özellikle vurguladığı husus, Osmanlı Devleti’nin gücü ve tebaasına hoşgörülü davrandığıdır. “Osmanlı Devleti’nin hakimiyeti altında bulunan Budin ve Temeşvar eyaletleri birer beylerbeyi ile idare edilir ve Macarların mezhep özgürlükleriyle örf ve adetleri her zaman gözetilirdi. Avusturyalıların idaresi altındaki Macarlar ise çok şiddetli bir baskı altında eziliyor ve özgürlüklerini gün geçtikçe kaybediyorlardı (Sungu, 1917; 3).” Prens Boçkay, kendisine hediye edilen krallık tacı, sancak, kılıç ve asayı aldıktan sonra Sadrazam Lala Mehmet Paşa’nın elini öper ve: “biz padişaha kul olduk. Parayla alınan kul, dövülme ve azarlanma korkusuyla görünüşte kulluk eder. Fakat biz, bize kulluk verildiğinden dolayı can-ü gönülden ve severek kulluk ederiz” der.

Tablonun Konusu: İhsan Sungu, kitapçığın bu bölümünde taç giydirme anını gösteren tablo ile Osmanlı hakimiyeti altında bulunan Budin ve Temeşvar’ı resimleyen tablolar hakkında yine öğretmenlere kısa açıklamalar yapmaktadır. “Milli tarihimizin övgüye değer olaylarından birini bütün ihtişamıyla gösteren bu tablo hakkında çocuklara verilecek olan derste, tarih öğretmeni tarafından atalarımıza saygı ve sevgi aşılansak çocuklarımızın vatanseverlik duyguları arttırılır ve bizim için şanlı ve övgüye değer bir hatıra olan bu tören, onların gözlerinde canlandırılarak hayal güçlerine hizmet edilmiş olur.”

Tablo Üzerinde İlkokullarda Verilecek Dersin İzahı: İhsan Sungu, dersin girişinde öğretmenden genel olarak bir “tarihsel arka plan” bilgisi vermesini uygun bulmaktadır. I. Ahmet devri, Osmanlı-Avusturya ilişkilerinin geçmişi, I. Ahmet zamanında devam eden Avusturya Seferi ve Sadrazam Lala Mehmet Paşa’nın kişisel niteliklerini kapsayan

bir genel çerçeve çizmesini istemektedir. Sungu, öğretmenden tarihsel çerçeveyi, Osmanlı idaresi altındayken Budin ve Temeşvar'ın gelişmişliğini gösteren tabloların öğrenciye gösterilmesini uygun görmektedir. “Öğretmen, Avusturyalılarla aramızda meydana gelen savaşın Macaristan'da cereyan etmiş olmasından yararlanarak, Macaristan'ın güney kısmının Kanuni zamanından beri Osmanlı egemenliğinde olduğunu... kuzeyinin ise Avusturya idaresinde olduğunu anlatır.” “Daha sonra, Osmanlı idaresinde bulunan Macarların dinlerine ve her türlü gelenek ve göreneklerine nasıl uyulduğunu ve Macarların kendi işleriyle serbestçe meşgul olarak nasıl bolluk içinde yaşadıklarını vurgular (Sungu, 1917; 4). Öğretmen bu sırada öğrencilerin dikkatini tabloya çekerek sadrazamın huzurunda Prens Boçkay'a nasıl taç giydirilmekte olduğunu gösterir ve macar krallığına mahsus sancak, kılıç ve asayı da göstererek bunların da prense teslim edildiğini ve prensin sadrazamın elini öperek teşekkür ettiğini açıklar. Öğretmen, dersin bu kısmında tablodaki ufak tefek ayrıntılar üzerinde durmaktan çok, genelinin öğrenciler üzerinde bir etki bırakmasına çalışmalıdır (Sungu, 1917;5-6)”

İhsan Sungu, öğretmenin derste dikkat etmesi gereken hususları üç ana madde halinde özetlemiştir:

1. Öğretmen çocuklara tablodan hareketle, Osmanlı devletinin egemenlik alanının coğrafi genişliğini hatırlatmalıdır.
2. Öğretmen çocuklara, Osmanlı Devleti'nin siyasi egemenliğinin sınırlarının genişliğini hatırlatmalıdır.
3. Öğretmen, Osmanlı Devleti'nin büyüklüğünden ve Osmanlı padişahının kudretinden söz ettikten sonra, Osmanlı idaresinin “adil ve hoşgörülü” oluşuna vurgu yapmalıdır. İhsan Sungu, bu konuda, kitapçıkta öğretmenlerin başvurabileceği birkaç kaynağın da

adını anmaktadır. Örneğin, Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nin altıncı cildinde Osmanlı Devleti'nin Macaristan'da yaptığı eserler hakkında bilgi içerdiğini yazmaktadır.

Tablo'nun Çocuklara Açıklanması: İhsan Sungu, kitapçığın bu bölümünde, aşağıdaki sorular eşliğinde tabloda işlenen konunun detaylarının öğrencilere açıklanmasını gerekli bulmaktadır. Öğretmen, bu bölümde öğrencilerin dikkatini şu noktalara çeker:

- 1.Tören nerde yapılıyor?
- 2.Tören nasıl yapılıyor?
- 3.Sadrazamın duruşu ve kıyafeti nasıl
- 4.Otağın önünde dikilen beş adet tuğ ne anlama geliyor?
- 5.Prens Boçkay ve Macar soylularının kıyafetleri nasıl?
- 6.Sadrazamın etrafındakiler ve ordu ileri gelenlerinin kıyafetleri nasıl?
- 7.Otağın dışında dalgalanan kırmızı ve yeşil sancakların anlamı nedir?
8. Atalarımız çadır üretiminde ne kadar ilerlemiş olabilirler?

Tamamlayıcı Bilgi: Kitapçığın bu bölümünde kitapçıkta adı geçen kişiler ve şehirler açıklanmıştır. Söz konusu şehirlerde bulunan Türk eserlerinden örnekler verilmiştir.

İhsan Sungu'nun 1917 yılının siyasal atmosferinden etkilendiği açıklıkla görülmektedir. Osmanlı padişahlarının geçmişteki güç ve etkilerinin vurgulanması, Osmanlı Devleti sınırlarının genişliğinin bir övünç numunesi olarak vurgulanması, öğrencilerin I. Dünya savaşının son günlerinin kötü etkisinin silinmesi amacını taşıdığı açıktır. Kitapçık, bununla birlikte, tarih derslerinden görsel materyallerin etkili kullanımına ileri bir örnek

oluşturmaktadır. Bu yönüyle Türkiye'de Tarih eğitimi geleneğinin var olduğunun bir göstergesidir.

Materyalin Türkçe Çevirisi

TAÇ GİYDİRME TÖRENİ TABLOSU

Bu tablo, Sultan I. Ahmet devrinde sadrazam ve başkomutan olan Lala Mehmet Paşa tarafından Erdel Prensi "Etyen Boçkay" a Macar Krallığı tacı giydirilmesini gösteriyor.

Tarih Bilgisi

Macaristan'ın en önemli ve verimli yerleri olan orta ve güney bölgelerinin, başkent Budin de dahil olmak üzere Kanuni Sultan Süleyman devrinde Osmanlı idaresine geçtiği ve yüz elli yıl kadar Osmanlı hakimiyetinde kaldığı bilinmektedir. Macaristan'ın kuzey kısmı Avusturyalıların elinde bulunuyordu. Doğudaki Erdel ve Transilvanya ise Osmanlı Devleti'nin bir eyaleti olarak idare ediliyordu. Osmanlı Devleti'nin hakimiyeti altında bulunan Budin ve Temeşvar eyaletleri birer "Beylerbeyi" ile idare edilir ve Macarların mezhep özgürlükleriyle örf ve adetleri her zaman gözetilirdi. Avusturyalıların idaresi altındaki Macarlar ise çok şiddetli baskı altında eziliyor ve özgürlüklerini gün geçtikçe kaybediyorlardı. Tutuculuğu ve baskıcılığıyla meşhur olan Rudolf'un imparatorluğu zamanında (Sultan I. Ahmet zamanına rast geliyor), Avusturyalıların gösterdikleri haksızlık ve düşmanlığa Macarlar dayanamayıp isyan etmek zorunda kalmışlardı. Başlarına kumandan olarak Macar soylularından olan Erdel beyi Prens Etyen Boçkay'ı getirmiş ve Avusturyalılarla savaşıma başlamışlardı. O sırada bizimle Avusturya arasında Sultan III. Murat zamanında hicri 1001 tarihinde başlayan savaş devam ediyor ve Osmanlı Ordusunun başında sadrazam Lala Mehmet Paşa bulunuyordu. Lala Mehmet Paşa Erdel bayi Prens Boçkay'ı, Avusturyalılarla olan düşmanlığından yararlanarak Osmanlı ordusu ile birlikte çalışmaya davet etti. Kendisine bunun karşılığında Macar Krallık tacını vaat etmişti. Bunun üzerine Prens Boçkay,

Avusturyalılara karşı, emri altında bulunan Macar ordusu ile bizim tarafa geçmiş ve Osmanlı ordusu ile birlikte faaliyet göstererek çok sayıda zaferin kazanılmasına sebep olmuştur.

Sadrazam ve başkomutan Lala Mehmet Paşa'nın aracılığıyla, Sultan I. Ahmet, Prens Boçkay'a bu savaşta gösterdiği yararlılıkların ödülü olarak, Macar Krallığı tacı ile birlikte, değerli taşlarla süslü bir kılıç, hükümdarlık asası ve bir sancak vermişti. Öte yandan Prens Boçkay'ın Erdel Prenslığı onaylanmış ve on yıl boyunca vergi vermemesi kararlaştırılmıştı. Sadrazam Lala Mehmet Paşa, Budin'de bulunduğu süre içinde padişah tarafından gönderilen taç, asa, kılıç ve sancağı bir törenle kendisine vermek için Macar ordusu komutanı Prens Boçkay'ı Osmanlı ordusuna davet etti. Prens Boçkay Macar subaylarından "Maiyat" denen soylular ve on bine yakın askerle, Budin'in karşısında bulunan Peşte ovasında yerleşmiş olan Lala Mehmet Paşa'nın yanına geldi ve Osmanlı askerleri tarafından parlak bir şekilde karşılandı.

Prens Boçkay'ın karşılanması amacıyla Osmanlı ordusunda süslü çadırlar hazırlanmıştı. Sadrazam Lala Mehmet Paşa tarafından Prense emri altında bulunanların şerefine kusursuz bir ziyafet sofrası açıldıktan sonra, başkomutan huzurunda Prens Boçkay'a, Macar krallığı tacı giydirilerek Padişah tarafından gönderilen sancak, kılıç ve asa da kendisine teslim edildi. Boçkay bunun üzerine Sadrazam'ın elini öperek "biz padişaha kul olduk, parayla alınan kul, çoğunlukla dövülme ve azarlama korkusuyla görünüşte kulluk eder. Fakat biz, bize kulluk verildiğinden dolayı canü gönülden itaat ve severek kulluk ederiz" anlamında bir konuşma yaptı. Daha sonra toplar atılarak Osmanlı ordusunda büyük şenlikler yapıldı (Miladi 1605, Hicri 1014).

Tablo 1. Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturularak okullara sunulan tarih levhalarından (Ressam Ziya Bey'in) Sultan I. Ahmet adına Başkomutan Lala Mehmet Paşa tarafından Prens Boçkay'a Macar Krallık tacının giydirilmesi töreni

Tablonun Konusu

Tablo, Prens Boçkay'a Macar Krallığı tacını giydirilmesi törenini gösteriyor. Sol taraftaki süslü sedir üzerinde oturan kişi, sadrazam ve başkomutan Lala Mehmet Paşa'dır. Önünde diz çöken kişi, Prens Boçkay'dır. Prens'in üzerinde Macar Krallığı elbisesi ve mantosu bulunduğu halde başına "Sadaret Kethüdası" tarafından Macar Krallık tacı konuluyor. Prens Boçkay'ın arkasında özel kıyafetleriyle üç maniyat, yani Macar soylusu bulunuyor.

Prens Boçkay'ın sağındaki çavuş Macar Krallığı bayrağını tutuyor. Onun yanındaki adam da padişah tarafından prence bağışlanan süslü kılıcı tutan "silahdar aga"dır. Bunların arkasında, Sadrazamın emrindeki çavuşlar duruyor. Kırmızı elbiseler ve kırkızı üsküflü kişi de sadrazam çuhadardır. Prensın iki tarafında bulunan sorguclu kişiler alay çavuşlarıdır. Tablonun sağında duran genç hizmetliler sadrazama hizmet etmekle görevli iç ağalarıdır. Onların önünde de ordunun önemli kişileri duruyor. Sağdaki silahlılar yasakçılardır. Çadırın önünde yeniçeri subay ve askerleri görülüyor. Aynı yerde, seferde bulunan sadrazamlara mahsus beş tane tuğ dikilmiştir. Tören sebebiyle Osmanlı Ordusunda atılan şenlik toplarının dumanı uzaktan görünüyor.

Değişik yerlerde görülen kırmızı yeşil bayraklar ise Osmanlı ordusunu teşkil eden "Tımarlı Sipahi" bölüklerinin bayraklarıdır. Törenin gerçekleştiği "Peşte" yakasının karşısında ve uzakta -o zaman Osmanlı egemenliği altında bulunan- Budin'in evleri, naları ve beyaz minareleriyle camileri görünüyor.

Tablo 2. Macaristan'ın başkenti olan "Budin" in Osmanlı egemenliği altında bulunduğu zamana ait manzarası

Tablo Üzerine İlkokullarda Verilecek Dersin İzahı[†]

Milli tarihimizin övgüye değer olaylarından birini bütün ihtişamıyla gösteren bu tablo hakkında çocuklara verilecek olan derste, tarih öğretmeni tarafından atalarımıza saygı ve sevgi aşılansarak çocuklarımızın vatanseverlik duyguları arttırılır ve bizim için şanlı ve övgüye değer bir hatıra olan bu tören, onların gözlerinde canlandırılarak hayal güçlerine hizmet edilmiş olunur.

Tarih öğretmeni, bu tablonun konusunu öğrencilerin gözleri önünde iyice somutlaştırmak ve onların istediği gibi coşkulu ve duyarlı hale getirebilmek için tabloyu sunmadan önce, bunun dayandığı tarih bilgisini toplu ve kısa bir şekilde çocukların seviyesine uygun bir şekilde açıklamak zorundadır. Şöyle ki öğretmen Sultan I. Ahmet devrini anlatırken öncelikle III. Murat zamanında başlayan ve III. Mehmet ile I. Ahmet zamanında da devam eden uzun Avusturya seferini özetlemeli ve I. Ahmet devrinde sadrazam ve başkomutan olan Lala Mehmet Paşa'nın bu seferdeki başarılarını açıklamalıdır.

Öğretmen, Avusturyalılarla aramızda meydana gelen savaşın Macaristan'da cereyan etmiş olmasından yararlanarak Macaristan'ın güney kısmının Kanuni Sultan Süleyman zamanından beri Osmanlı egemenliğinde olduğunu, şimdiki Macaristan'ın başkenti olan Budapeşte şehrinin bile yüz elli sene kadar elimizde kaldığını ve Macaristan'ın kuzeyinin ise Avusturya'nın idaresi altında olduğunu anlatır. Daha sonra, Osmanlı idaresi altında bulunan Macarların dinlerine ve her türlü gelenek ve göreneklerine nasıl uyulduğunu ve Macarların kendi işleriyle serbestçe meşgul olarak nasıl bolluk içinde yaşadıklarını vurgular. Avusturyalıların ise Macarlara karşı eziyet ve haksızlık yaparak onları zorla

[†] Sultan I. Ahmet zamanında ilkokul müfredat programına göre orta devre birinci sınıfa dahil olduğundan bu dersin o sınıfta verilmesi gerekmektedir.

isyana yönlendirdiklerini ve sonuçta Sultan I. Ahmet devrinde biz Avusturya ile mücadele ederken Macarların da diğer taraftan Avusturya boyunduruğundan kurtulmak üzere nasıl silaha sarılmış olduklarını ve bu mücadelede onları komuta eden Erdel beyi Prens Boçkay'ın başkomutan Lala Mehmet paşa'nın gayretiyle nasıl bizim tarafa geçtiğine değinir. Son olarak da Sultan I. Ahmet'in, bunun üzerine Boçkay'a verilmek üzere Macar krallık tacını, hükümdarlık işaret olan asa, sancak ve kılıçla birlikte Osmanlı Ordusuna nasıl gönderdiğini anlatır.

Öğretmen bu sırada öğrencilerin dikkatini tabloya çekerek sadrazamın huzurunda Prens Boçkay'a nasıl taç giydirilmekte olduğunu gösterir ve Macar krallığına mahsus sancak, asa ve kılıcı da göstererek bunların da prene teslim edildiğini ve sonradan, Boçkay'ın sadrazamın elini öperek teşekkür ettiğini ve yukarıda söz konusu olan sözlerini, çocukların anlayabileceği bir dille tekrar ederek Prens Boçkay'ın padişahımızın bu iyiliğinden dolayı ne kadar minnettar kaldığını açıklar.

Öğretmen, dersin bu kısmında tablodaki ufak tefek ayrıntılar üzerinde durmaktan çok, genelinin öğrenciler üzerinde bir etki bırakmasına çalışmalı ve onların dikkatlerini özellikle şu noktalara çekmelidir.

1. Kanuni Sultan Süleyman zamanında, Macaristan'ın başkenti olan Budin de dahil olmak üzere en verimli, en geniş ve önemli kısmı Osmanlı idaresi altına girmişti. Budin'i, Temeşvar'ı beylerbeylerimiz yönetir ve Macaristan'ın bütün şehirlerinde "kadı" larımız İslam hukukunu uygularlardı. İşte bu tablonun gösterdiği tören de Budin şehrinin karşısındaki Peşte ovasında olmuştur.

Öğretmen, bu şekilde şanlı tarihimizin en canlı sayfalarından birini çocukların hayal güçlerine açmış olur. Şanlı bayrağımız, bir taraftan İran içlerinde, Kafkasya'da, Kırım'da, Galiciya'da, güneyde Habeşistan'a kadar Afrika'da, Hindistan'da Osmanlı egemenliğini yüceltirken, Karadeniz "Osmanlı Gölü" halinde Osmanlı bayrağının ihtişamına sığınmış

durmakta ve Osmanlı kalyonları Akdeniz'i bütün düşmanlara dar ederken Avrupa'nın adeta göbeği sayılan Macaristan'ın en önemli kısmı egemenliğimiz altında bulunuyordu. (Öğretmen, eski sınırlarımızı harita üzerinde de öğrencilere göstererek onlara açık bir fikir vermelidir.)

2. Bu tablo sebebiyle öğretmenin, öğrencilerin dikkatini çekeceği diğer bir sorun da, eski padişahlarımızın, yüzölçümü itibariyle üçyüzelli sancak büyüklüğündeki ülkelere hükmettikleri ve bu ülkelerin krallarına krallık tacını giydirebilecek derecede güçlü ve ulu olmaları ve bütün dünyayı kudret ve büyüklükleriyle doldurmalarıdır. Tablonun konusu olan Sultan I. Ahmet'in Prens Boçkay'a Macar krallığı tacını giydirmesi de bu güç ve iktidarın bir örneğidir. Ünlü şair "Seyyid Vehbi"nin Sultan III. Ahmet hakkındaki şu sözleri, bu düşüncenin şairane bir hayal olmaktan çok, bir gerçek olduğunu, tablonun konusuyla ilişkili olarak ispat etmektedir:

"Şehler ana kışver verir

Ol şehlere esfer verir

Tiğine düşman ser verir

Oldukça tuğ-ı ser-nüma"[†]

Öğretmen, bu vesileyle bir krala taç giydirmenin, daha doğrusu bir kralı krallık seviyesine çıkarmanın, diğer bir padişahın güç ve iktidarına nasıl bir kanıt oluşturduğunu çocukların seviyesine uygun bir şekilde tasvir ederse, ülkemizin övgüye değer yanlarından biri olan bu olay sayesinde, çocukların milli gururlarını okşanmış ve atalarına karşı saygı ve sevgilerini arttırmış olur. Gerçekten eski padişahlarımızın güçleri

[†] Krallar O'na ülke, O, krallara taç verir
Tuğu göründüğünde, düşmanlar kılıcına baş verir.

ve ululukları o dereceye varmıştı ki, Avrupa'nın en büyük devletini idare eden Avusturya imparatoru, padişahımıza her yıl belli miktarda bir vergi verirdi.

Fransa kralı I. Fransuva'nın, düşmanlarına karşı kanuni Sultan Süleyman'a sığınarak, O'ndan nasıl koruma istediği bilinmektedir. Kendi döneminde Avrupa'nın en şöhretli hükümdarı olan 14. Lui bile bir gün, Osmanlı padişahlarının büyüklük ve ihtişamı hakkında kendisine bilgi veren birine: "İşte padişah dediğin böyle olur" diyerek, Osmanlı padişahlarına özgü olan büyüklüğe imrenmekten kendini alamamıştır.

Öteden beri hükümdarlar mertebeye eşit sayıldıkları halde, bizim padişahlarımız, zamanlarının en büyük hükümdarlarıyla bile kendilerini aynı ayarda kabul etmezler ve devletlerarası resmi yazışma ve görüşmelerde yüksek mevkilerini korurlardı. O derece ki, Avrupa'nın en büyük hükümdarı bile resmi yazışmalarda padişahlarımızın, kendilerine "kral" veya "padişah" ünvanıyla hitap etmelerinden gurur duyar ve bundan doğan onur ve memnuniyetlerini sırası geldiğinde açığa vururlardı. (Sultan III. Ahmet zamanında 14. Lui'nin yanında elçilikle görevlendirilen Yirmisekiz Mehmet Çelebi'nin Fransa'ya ulaşması sebebiyle, o zaman hükümet vekili olan Dük Durlaen tarafından bütün Fransız devlet kademelerine gönderilen resmi emirde "Türkiye Padişahının elçisi Fransa'ya geliyor. Türk padişahı, kralımızın en yakın dostu olduğu gibi, kralımıza "kral" ünvanıyla hitab etmesinden dolayı, büyükelçinin ağır lanışında gerekli saygının gösterilmesini kral hazretleri namına emrederim" anlamında bir duyuruda bulunulması iddiamızı güçlendirir.

İran seferi sırasında Kanuni Sultan Süleyman'ın yanında bulunmuş olan Fransa elçisi Mösyö Doremon'un çevresindekilerden birinin bu seyahat hakkında yazdığı bir eserde, elçiye gösterilen iltifatı anlatırken: "Dünyanın en büyük hükümdarının yanında bu iltifata ulaşmak gerek elçi, gerek Fransız milleti için bir şereftir" demesi de, padişahlarımızın ihtişam ve büyüklükleri ile Avrupalıların gözünde nasıl yüksek bir

mevkiye sahip olduklarını ve kendi yüzyıllarında dünyanın en büyük hükümdarı olarak kabul gördüklerini de ispat eder.

Avrupa hükümdarları, padişahlarımıza gösterdikleri saygıyı, onların vekilleri olan sadrazamlara da gösterirlerdi. İşte tabloda sunulan törenden sonra Boçkay'ın Sadrazam Lala Mehmet Paşa'nın elini öpmesi, Ona karşı gösterdiği saygının bir örneğidir. Daha yakın zamana kadar yabancı hükümdarlardan padişahlarımıza gelen mektuplarda, padişahlarla birlikte sadrazamlara da ayrıca hitab edilmesi alışılmış idi.

Kanuni Sultan Süleyman zamanında sadrazam olan Damat İbrahim Paşa, resmi yazışmalarda Macar Kralı Ferdinand'a "Biraderim" diye hitabederek ona akran muamelesi yapmıştır.

3. Öğrencilerin dikkatlerine sunulacak önemli bir mesele de, galip milletler mağlup milletlere esir muamelesi yapar ve her aşağılamayı, her haksızlığı doğal görürken, bizim Macaristan'da Macarların din özgürlüklerine ve her türlü gelenek ve göreneklerine saygı göstererek onların kendi medeniyetleri ve kendi adetleriyle rahatça yaşayabilecek şekilde adil bir yönetim kurmuş olmamızdır. Macar tarihçilerin yeni yeni ortaya çıkardıkları tarihi belgelerin yayınlanması ve incelenmesiyle Osmanlıların Macaristan'da ne kadar adil bir idare kurdukları daha iyi bir şekilde ortaya çıkıyor. Düşmanlarımızın iddia ettikleri gibi zulüm ve vahşetle değil, medeni bir devlete yakışacak surette merhamet, hoşgörü ve insaf ile idare ettiğimizi tarihi belgeler bütün açıklığıyla ispat ediyor.

Eski babalarımız nereyi ele geçirmişlerse orada cami, okul, aşevi, hastane, kervansaray, köprü ve yol gibi yüzlerce yararlı kurum meydana getirerek memleketin kalkınmasına ve halkın mutluluğuna hizmet ederlerdi[§].

Macaristan'da bu gibi medeni kurumların oluşturulduğu, tarih araştırmalarından anlaşılıyor. (Evliya çelebi Seyahatnamesi'nin altıncı cildinde Osmanlıların Macaristan'da yaptıkları eserler hakkında epeyce bilgi vardır).

Atalarımızın adil ve halkını koruyan idarelerine karşılık, Avusturyalılar Katolik ve çok tutucu olduklarından dolayı idareleri altındaki Macarların yalnız dinlerine değil, dillerine de müdahale ederler, onların Protestan olmalarına engel olmaya çalışırlar ve kendi dillerini konuşmaktan** ve her türlü insanca haklarını yaşamaktan mahrum ederlerdi.

İşte Macarlar, Avusturya'nın gösterdiği haksızlık ve baskıya karşılık, Osmanlıların halkı koruyup gözetim tutumlarını bildikleri için tarihte Avusturyalılara karşı ne zaman isyan etmişlerse hep bize sığınmışlar ve yardım ve koruyuculuğumuzu istemişlerdir. Bu tablonun konusunu teşkil eden Prens Boçkay gibi, ondan sonra yerine geçen "Rakoçi"ler, "İmre Tököli"ler de hep aynı amaçla Osmanlı Sultanlarının korumasına sığınmışlardır. Sultan Abdülmecit zamanında da, özgürlük adına isyan eden Macarlar, kendilerine karşı birlikte savaşan Rus ve Avusturya ordularının zulmünden yakalarını kurtarabilmek için yine Osmanlıların korumasına sığınmak zorunda kalmışlardır.

§ Sulna III. Mustafa devrinde Osmanlı topraklarında seyahat etmiş olan ünlü "Turnafor", kaleme aldığı seyahatnamesinde, "Osmanlı topraklarında hiçbir dilenciye rastlamadığımı" şaşkınlıkla yazarak halkın genelinin refah derecesini açıklıyor.

** Budin'deki valilerimiz Macar krallarıyla haberleşmelerinde Macarca'yı kullanırlar ve cins ve mezhep ayrımı yapmaksızın halkın haklarını korumaya çalışırlardı. (Resimlerimiz arasında Budin Beylerbeyi İskender paşa'nın Macar kralına gönderdiği Macarca bir mektubun fotoğrafı vardır.

Fotoğrafın üzerinde paşa'nın:
"Ger nar içre maned-i semender
Neberde rahşını sürse İskender"

Diye yazılı mührüyle tuğra şeklinde pençesi görülüyor.

Öğretmen bu vesileyle Türklerle Macarların kan kardeşi olduklarından bahsederek, tarihte birbirleriyle kahramanca savaştıkları zamanların olmasına rağmen, uzun süre birlikte yaşadıkları için birbirlerini daha iyi tanıyıp, birbirlerinin değerli özelliklerini takdir ederek saygı ve sevgiyle bağlı kaldıklarını ve I. Dünya Savaşı'nda da birbirlerinin özgürlük ve bağımsızlıklarını kahramanca savunarak şan kazandıklarını açıklar.

Öğretmen, tablo hakkında vereceği derste ayrıntılarla uğraşmaktan ve birçok bilgi ile çocukların zihnini doldurmaktan kaçınmalı ve asıl yukarıda açıkladığımız noktalara önem vererek onları çocukların anlayabilecekleri bir dille, kısa ve özlü bir şekilde öğrencilerin duygularına etki edecek samimiyetle söylemelidir. Bu yolla öğretmen, milli gururumuzu okşayan bu şanlı hatırayı çocukların kalbinde yaşatmaya ve onları, atalarının büyüklükleri karşısında heyecanlandırarak geçmişe karşı saygı ve bağlılıklarını arttırmaya çalışmalıdır.

Tablonun Çocuklara Açıklanması

Tablo hakkında verilecek tarih dersinin ilk bölümünde, en fazla hangi noktalar üzerinde durulacağını açıkladık. Şimdi de dersin ikinci kısmında tablonun hangi yönlerine çocukların dikkatlerinin çekilmesi gerektiğine değineceğiz.

Şuna özellikle dikkat edilmelidir ki bu tablo üzerinde verilecek ders, ilkökul sınıflarında verileceğine göre tablo hakkında gereğinden fazla açıklama ile vakit kaybedilmemeli ve sınıfların seviyesinden yüksek olabilecek tarih bilgisi verilmekten sakınılmalıdır.

Öğretmen, dersin ikinci kısmında çocukların dikkatlerini özellikle şu noktalara çeker:

1. *Tören Nerede yapılıyor?* (Macaristan'ın başkenti olan ve Sultan I. Ahmet devrinde Osmanlı egemenliği altında bulunan Budin şehrinin karşısındaki Peşte ovasında, Sadrazam ve başkomutan Lala Mehmet Paşa'nın otağında). Uzakta Budin şehrinin cami ve minarelerine çocukların dikkati çekilecek. Budin şehri de Osmanlı idaresinde

bulunduğu süre içinde, diğer Macar şehirlerinde olduğu gibi camiler, aşevleri, çeşmeler, kervansaraylar gibi birçok yapı ile süslenmişti. İkinci Viyana yenilgisinin ardından Budin kaybedilmiş ve o güzel eserlerimizden yazık ki geriye bir şey kalmamıştır. Yalnız “Gül baba”nın türbesi bir ziyaretçi yeri olarak durmaktadır. “Gül baba” türbesiyle “Budin” ve “Peşte”nin Osmanlı egemenliği altında buldukları zamana ait manzaralarını bu broşür ile yayınlıyoruz^{††}

2. *Tören Nasıl Yapılıyor?* Özellikle Prens Boçkay'ın sadrazamın karşısındaki saygılı duruşuna ve kendisine verilen tacın nasıl giydirildiğine dikkat çekilecek.

3. *Sadrazamın duruşuna ve kıyafetine dikkat ettirilecek.* (Şimdiki kıyafetlerle karşılaştırma). Sadrazamın başına giydiği kavuğa “kallavi” denirdi. Arkasına giydiği dört kollu samur kürke “evset” denirdi. Bugün oturulmakta olan koltukların o zamanlarda bulunmadığına, onarın yerine sedirlerin üzerine oturulduğuna dikkat ettirilecek.

4. *Eskiden sadrazamların, başkomutan olarak seferde buldukları zaman, “Serdar-ı Ekrem” ünvanını aldıklarını ve Lala Mehmet Paşa'nın da aynı görev ve unvan ile Avusturya seferini yönettiğine dikkat ettirilecek.*

5. *Otağın önünde dikilen beş adet tuğ a dikkat ettirilecek.*

(“Tuğ”, at kuyruğundan, tabloda görüldüğü şekilde yapılı ve vezirlere ayrıcalık işareti olarak verilirdi. Seferlerde padişahın otağının önünde dokuz, sadrazamın otağının önünde beş tuğ dikilirdi. Mirliva'ların (sancak beylerinin) birer, Mirmiranların (beylerbeylerinin) ikişer, diğer vezirlerin de üçer tuğları olurdu. Bir yere sefer yapma kararı alınınca tuğlar, epeyce zaman önce İstanbul'dan oldukça gösterişli bir törenle getirilirdi.)

†† “Gül baba” aynı zamanda evliya olduğuna inanılan bir savaşçıdır. Kanuni Sultan Süleyman'ın Macar seferinde Osmanlı ordusunda bulunmuş ve Budin'in fethi sırasında şehit olmuştur. Cenaze namazını Şeyhülislam Ebusuud Efendi kıldırması ve cenazede adet olmadığı halde kanuni Sultan Süleyman da bulunmuştur.

6. *Prens Boçkay ile arkasındaki Macar soylularının kıyafetlerine dikkat ettirilecek.* (Prens Boçkay'a verilen padişah hediyelerine dikkat ettirilecek ve bunların bağımsızlık sembolü olarak gönderildiği açıklanacak.)

7. *Sadrazamın etrafındakilere ve ordu ileri gelenlerinin kıyafetlerine dikkat ettirilecek.* (İlkokul sınıfları için bunlardan her birinin kimlerden ibaret olduğunu uzun uzadıya açıklamaya gerek yoktur.)

8. *Otağın dışında dalgalanan kırmızı ve yeşil sancaklara dikkat ettirilecek.* (Bunlar, Tımarlı sipahilerin sancaklarıdır. Genellikle sadece kırmızı ve yeşil olmakla birlikte bazılarının ortasında bir veya iki beyaz renkte ay bulunurdu. Bugün, kırmızı zemin üzerine beyaz ay ve yıldızdan oluşan bayrağımızın bu şekli almasının Sultan III: Selim'den sonra gerçekleştiği söylenecek.)

9. *Sadrazamın otağından yola çıkarak, zamanında atalarımızın çadır üretiminde çok ilerledikleri ve çadırların yapımında zarafet ve dayanıklılığa özellikle özen gösterdikleri söylenecek.*

Tamamlayıcı Bilgi

Lala Mehmet Paşa: Sultan I. Ahmet'in en değerli sadrazamlarındandır. Kendisi Bosna'lıdır. Enderun-ı Hümayun'da yetişmiş ve bir süre Yeniçeri Ağalığı yaptıktan sonra, önce Anadolu sonra da Rumeli Beylerbeyliği'ne atanmıştı. Macaristan'da uzun süre bulundu ve Avusturya seferinde birçok yararlılığı görüldü. 1013 tarihinde sadrazam ve Başkomutan oldu. Estergon'un geri alınmasını başardığı gibi Prens Boçkay'ın bizim tarafa geçmesine de hizmet etti.

Lala Mehmet paşa'nın yanında uzun süre hizmet etmiş olan ünlü tarihçi Peçoylu İbrahim Efendi, tarihinde paşanın Macarlara karşı gösterdiği adaletten ve onların eğilimlerini çok iyi bildiğinden uzun uzadıya bahsederek, bu özellikleriyle prens

Boçkay'ın bizim tarafımıza geçmesini sağladığını ve ordumuzun zafer kazanmasına bu şekilde büyük etkisinin olduğunu yazıyor. Peçoğlu İbrahim Efendi, Macarların Osmanlı ordusunun ihtiyaçlarının (zahire ve levazimat) karşılanmasında ve kalelerin tamiri konusunda birçok hizmetlerde bulduklarını da ekliyor.

Lala Mehmet Paşa'nın asıl arzusu Macarların yardımlarından ve Avusturyalıların eğilimlerinden yararlanarak barışı sağlamak, ondan sonra da İran cephesine yönelmek idi. Ancak donanma komutanı olan ve Sultan I. Ahmet'in yanında oldukça nüfuzu bulunan Derviş Paşa'nın yönlendirmesiyle Lala Mehmet Paşa, barışı sağlayamadan İstanbul'a çağrılarak İran Seferiyle görevlendirildi. Lala Mehmet Paşa, barışın arzu ettiğimiz yönde saptanmasına ramak kalmışken Avusturya tarafının boş bırakılmasının doğuracağı tehlikeleri anlatmaya çalıştıysa da etkili olamadı. Çaresiz, bu durumdan son derece üzüntü duyarak hastalandı ve birkaç gün içinde vefat etti (15 safer 1015). Peçoğlu İbrahim Efendi O'nun, Derviş paşa'nın doktoru tarafında zehirlendiğine inanmaktadır.

Gayet doğru, cesur, alçakgönüllü bir kişi idi. Sokollu Mehmet Paşa merhumun akrabalarındandı. Mezarı Sokollu'nun türbesi civarındadır.

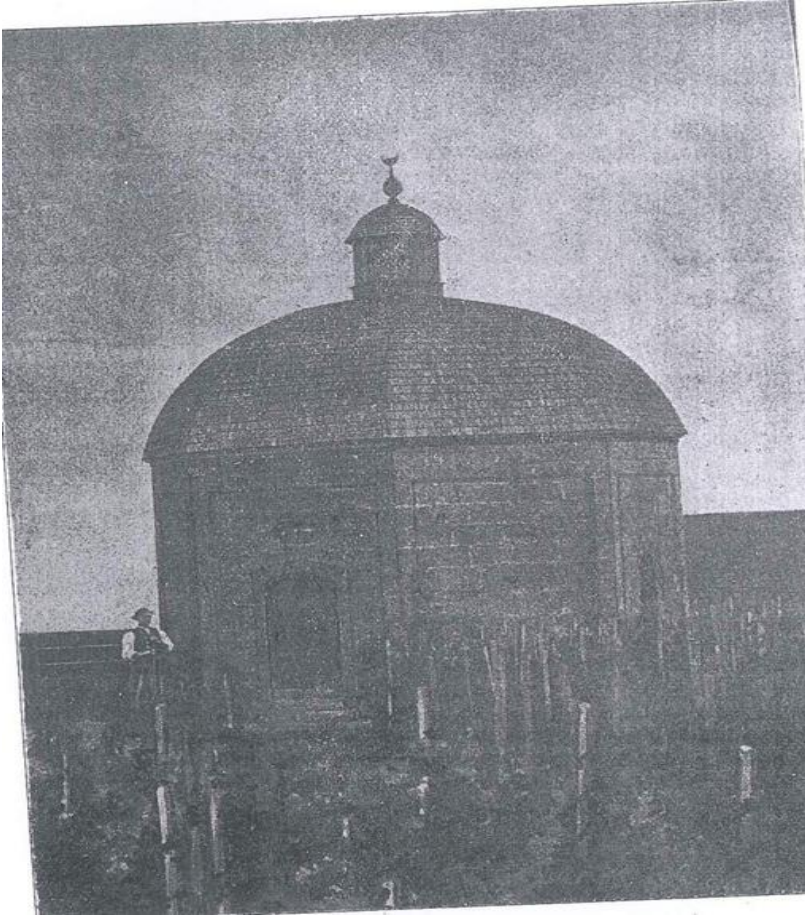
Lala Mehmet Paşa'nın, imzalanmasına ömrünün yetmediği barış anlaşması, bir yıl sonra, sadrazam Kuyucu Murat Paşa tarafından imzalanmış ve bu anlaşma tarihimize "Zitvatoruk" anlaşması olarak geçmiştir.

Boçkay'ın Macar Krallığı Tacı: Lala Mehmet Paşa aracılığıyla Sultan I. Ahmet tarafından Prens Boçkay'a bağışlanan Macar Krallığı tacı bugün, Viyana'da Hofburg sarayının hazinesinde bulunuyor. Taç altından yapılmıştır ve inci, yakut, firuze ve elmas gibi değerli taşlarla süslenmiştir. Üzerinde dörder köşe işlenmiş yakut ile süslü kabartma bir haç vardır.

Bu taç aslında Macar Kralı II. Vladislas'ı tacıdır. Macaristan'ın başkenti olan Budin'de saklı iken, Kanuni Sultan Süleyman zamanında Macarlarla yapılan ve kesin bir Osmanlı zaferiyle sonuçlanan ünlü Mohaç Muharebesinden sonra bizim elimize geçmişti.

Bu tarih tablosu hakkında ilkokul üçüncü sınıfta bir ders verildiği gibi, ikinci sınıfta Osmanlı medeniyeti hakkında bilgi verilirken de öğrencilere sunulabilir.

Tablo, ilkokulun yukarı sınıflarında "kitabet" dersleri için de konu olarak kullanılabilir.

Gül Baba Türbesi

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (1999). Türk Eğitim Tarihi, Alfa Yay:Ankara.
- Aslan, E. (2012). Atatürk Döneminde Tarih Eğitimi I, "Türk Tarih Tezi Öncesi Dönem, 1923-1931, Eğitim ve Bilim, C:37, S:164, s.331-346
- Ata, B. (2003)."Mülkiyeli Bir Eğitim Bilimci: İhsan Sungu" Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, S:2, s.233-243,
- Baymur, F. (1945). Tarih Öğretimi, Maarif Matbaası: Ankara
- Binbaşoğlu, C. (2009).Başlangıçtan Günümüze Türk Eğitim Tarihi, Anı Yay: Ankara,
- Sungu, İ. (1917). Mekatibe Tevzi Edilen Resmi Tetevvüc Levhası Hakkında İzahatı Tarihiye ve Terbiyeviye, Matbaa-i Amire: İstanbul

EXTENDED ABSTRACT

Turkey has a tradition of history education. This tradition dates back to the last period of the Ottoman Empire. However, this tradition of newly emerging products. This article is one of the most important of the products mentioned, and is devoted to the translation. İhsan sungu, examples of lessons designed for use in schools. These examples are illustrations of historical events is often an important history lessons, and how to use these pictures as described consists of booklets. The article examined sample table, painter, Nazmi Ziya Bey built. İhsan sungu, explained the key points painters during the course of the picture. This study was sent to schools in 1917. Then, by İhsan Sungu, history classes during the use of the pictures in question were prepared to take advantage of a guide book. This guide book, " Mekatibe Tevzi Edilen Resmi Tetevvüc Levhası hakkında İzahatı Tarihiyye ve Terbiyeviye" " printed and sent to schools. However, this booklet is not the only one. In time, different studies prepared by sungu again sent to schools. "Yavuz'un Kahire Seferi", "Osmanlıların Rumeli'ye Geçişleri", "Nizam-i Cedit Askerlerinin III. Selim'in Önünde Yaptıkları Geçit Resmi", such as some of them. These pictures are included in the curriculum published in 1926. However, examples of the course work is not limited. Examples of teacher wrote a similar course at the School of Exercise. Examples of this course is published in journals of the period of education. Booklet, which is the subject of this article consists of six sections. These sections are the following names: "History Info", "Pictures Subject", "Disclosure Table on the Primary Given Course", "Picture Disclosure of Children", "Supplementary Information".

The first part of the booklet for teachers has the characteristics of an information note. Sungu bestowed this section briefly summarizes the Ottoman-Hungarian relations. Emphasized the issue abstract, power, and the citizens of the Ottoman Empire tolerant behaves.

The second part "to the picture" is the name. Is similar to that of the second section of the first chapter. Sungu bestowed in this section is a summary of the Ottoman-Hungarian relations offers a wide range.

In the third part of the booklet, "The picture on the course description will be given in schools" is the name. İhsan Sungu's pedagogy for teachers that's his department releases section. İhsan sungu, teachers, first of all would like to give a historical background information. This is preliminary information is very comprehensive. İhsan Sungu, teachers, I. Ahmet transfer history of the Ottoman-Austrian relations, I. Ahmet time, ongoing personal attributes, including Austrian campaign and the Grand Vizier Mehmed Pasha Lala wants to draw a general framework. İhsan Sungu this section, if the teacher summarizes the main ingredient of course, should pay attention to three

aspects: First, the teacher for children, remind the width of sovereignty of the Ottoman Empire. Second, the teacher, students should describe the strength of the Ottoman sultans. Thirdly, the Ottoman administration's "fair and tolerant" should mention the occurrence. Ihsan sungu, for that matter, in the name of the resource booklet speaks with a couple of teachers eligible to apply. For example, the sixth volume of Evliya Çelebi, contains information about Hungary, writes in his works.

Ihsan Sungu the fourth section of the booklet, provided descriptive information for students. This information is based on questions about a table of eight. The following questions: Where is the ceremony is done? How is the ceremony? Grand Vizier posture and how to wear? Standing in front of the five brigadier "Otag" mean? How the Prince Boçkay and Hungarian nobility clothes? Grand Vizier clothes around him and how the leaders of the army? What is the meaning of the red and green banners waving outside Otag? What can be advanced as far as the production of our ancestors tent?

The fifth section of the booklet, is the name of the supplementary information. Sungu bestowed this section describes the people and places mentioned in the table. At the same time, the table gives examples of the last places in the Turkish works. For example, in Hungary rose gives me information about the tomb. Also included in the booklet photographs of these works.